

ADANA MÜZESİNDEKİ ANAZARBUS SİKKELERİ

ANAZARBUS COINS IN ADANA MUSEUM

İmam KESKİN¹

ÖZET

Sikkeler, dönemin ekonomisini kontrol altına almanın yanı sıra dönemin imparator veya yöneticisinin propagandasını, bölgenin coğrafyasını, inançları ve geleneklerini, etkinliklerini, bölge toplumunun sosyo-psikolojik davranışlarını da darplarına yansıtmıştır. Bu bakımdan, günümüze kadar görsel ve yazıtsal mesajlarını ulaştırabilen sikkelerin değeri araştırmacılar için ayrı bir yer edinmeyi hak etmektedir.

Adana Arkeoloji Müzesinin Bölge Müzesi olarak kurulması ve bölge eserlerini envanterinde barındırmasının yanı sıra tam da Kilikia'nın merkezi sayılabilecek konumda olması genelde Kilikia özelde Anazarbus için kültürel ve tarihsel kıymetini daha bir artırmaktadır. Bu bakış açısıyla bu yazı, Roma İmparatorluğu hakimiyeti içerisinde yerel ile siyasi güç olan Roma İmparatorluğu kültürü arasında sıkışan ve üç yüz yılı aşkın süre sikke basımını sürdüren Anazarbus kentinin Adana Arkeoloji Müzesi envanter kayıtlarında bulunan sikkelerini kronolojik, mitolojik, sosyolojik, siyasi ve ekonomik yönü ile incelemeyi amaçlamaktadır.

ABSTRACT

Coins reflect the propaganda of the emperor or the ruler of the time, the geography, beliefs and traditions, activities of the region, the socio-psychological conducts of society pertaining to that region as well as the control over economy of the time. In this respect, the value of coins conveying the visual and inscriptive messages until today deserve a special place for researchers.

Adana Museum gains more cultural and historical value for Cilicia in general and Anazarbus in particular, because it has been founded as Region Museum and contains regional works in its inventory, and also because it is in a position which might be held as the center of Cilicia. From this perspective, the present article aims at analyzing, in their chronological, mythological, sociological, political and economic aspects, the coins present in Adana Museum inventory record that belong to Anazarbus city, which got stuck in the culture of Roman Empire as a regional and political power in the rule of Roman Empire and maintained to coin throughout more than three centuries.

¹ Ark., Adana Müzesi, imamkeskin@gmail.com

KAYNAKLAR

- Anazarbus, MADRA B., *Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi*, Yapı - Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul, 1997.
- Altınoluk 1997 ALTINOLUK Z. S., *Sikkelerin Işığında Küçük Asya'da Irmak Tanrıları*, Doktora Tezi, İstanbul, 2005.
- Arslan 1998 ARSLAN M., Anadolu Medeniyetleri Müzesi Koleksiyonlarındaki Anazarbus Sikkeleri, Mersin, 1998, *OLBA I* : 97-115.
- Bakruşin – 2009 BAKRUŞİN v.d., “*Uluslararası İlişkiler Tarihi*”, (Çev. Atilla TOKATLI), Evrensel EFIMOV v.d.Basım Yayın, İstanbul, 2009.
- Bauer, 2013 BAUER S. W., “*Antik Dünya*”, (Çev. Mehmet MORALI) Alfa-tarih Yayınevi, İstanbul, 2013.
- Baydur 1998 BAYDUR N., *Roma Sikkeleri*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 1998.
- Casabonne 2012 CASABONNE O., “Kilikia, Bağımsızlıktan Makedon Fethine”, *ArkeoAtlas Özel Sayı*, İstanbul, 2012: 218 – 225.
- Demirtaş 2013 DEMİRTAŞ N., *Sikkelerin ışığında Lykia, Pamphylia, Pisidia ve Kilikia'da Hermes*, Doktora Tezi, İstanbul, 2013.
- Eagleton 2013 EAGLETON C. - WILLIAMS J., “*Paranın Tarihi*”, (Çev. Fadime KAHYA), İş WILLIAMS Bankası Yayınları, İstanbul, 2013.
- Erhan, 2014 ERHAN F. *Antik Çağ Kilikia Sikkelerinde Dinsel Tasvirler*, Doktora Tezi, İstanbul, 2014.
- Eyüboğlu 2002 EYÜBOĞLU İ. Z., *Bilgelerin Dilinden*, Pencere Yayınları, İstanbul, 2002.
- Gibbon 2019 GIBBON E., “*Roma Tarihi*”, (Çev. Asım BALTACIGİL) İndie Kitap Yayınevi, İstanbul, 2019.
- Grimal 1997 GRIMAL P., “*Mitoloji Sözlüğü*”, (Çev. Sevgi TAMGÜÇ) Sosyal Yayınlar, İstanbul, 1997.
- Howgego 2013 HOWGEGO C., *Sikkelerin Işığında Eskiçağ Tarihi*, (Çev. Oğuz TEKİN) Homer kitapevi, İstanbul, 2013.
- Kemal 2006 KEMAL Y. *İnce Memed*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2006.
- Kurt 2009 KURT M., Roma Cumhuriyeti Yönetiminde Kilikya Bölgesi ve Yerel Güçler, *Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı I, 2009: 115 – 140.
- Mcneill 2008 MCNEILL W. H., *Dünya Tarihi*, (Çev. Alaeddin ŞENEL) İmge Kitapevi Yayınları, Ankara, 2008.
- Sandalcı 2013 SANDALCI S., *Eski Yunanca Dil Bilgisi*, Ceren Yayıncılık, Edirne, 2013.
- Sayar 1999 M. H. SAYAR, Antik Kilikia'da Şehirleşme, *XII. Türk Tarih Kongresi*, Ankara, 1999a Cilt I: 193 – 216
- Sayar 1999 SAYAR M.H., Kilikya'da Tanrılar ve Kültler, *OLBA II* (Özel Sayı I.Cilt), Mersin, 1999b: 132 – 154
- Şen 2015 ŞEN N., *Bazı Politik Kavramların Antik Sikkelerdeki İzdüşümleri*, Uzmanlık Tezi, Bursa, 2015.
- Tahberer 2005 TAHBERER B., *Kilikia Sikkeleri*, Adana, 2005a.
- Tahberer 2005 TAHBERER B., *Antik Kilikia Sikkelerinde Asklepios Kültü*, Yüksek Lisans Tezi, Adana, 2005b.
- Tahberer 2014 TAHBERER B., *B. Tahberer Birikimi Antik Kilikia Sikkeleri Derlemesi*, Kanada, 2014.
- Tanilli 2005 TANİLLİ S., *Yüzyılların Gerçeği ve Mirası*, Adam yayınları, İstanbul, 2005.
- Tekin 2008 TEKİN O., *Antik Numizmatik ve Anadolu*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 2008.
- Tekin 2009 TEKİN O., *İslam Ansiklopedisi*, Cilt 37, İstanbul, 2009.
- Tekin 2012 TEKİN O., *Eski Yunan ve Roma Tarihine Giriş*, İletişim Yayınevi, İstanbul, 2012.
- Texier 2002 TEXIER Ç., *Küçük Asya, Coğrafyası, Tarihi ve Arkeolojisi*, (Çev. Ali SUAT), Enformasyon ve Dokümantasyon Hizmetleri Vakfı, Ankara, 2002.
- Thilly 1995 THILLY F., “*Felsefe Tarihi*”, (Çev. İbrahim ŞENER), Sistem Yayıncılık, İstanbul, 1995.
- Thomson 1988 THOMSON G., “*Tarihöncesi Ege*”, (Çev. Celal ÜSTER) Payel Yayınevi, İstanbul, 1988.

- Tulay 2001 TULAY A. S., *Genel Nümizmatik Sözlüğü*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 2001.
- Umar 1993 UMAR B, *Türkiye'deki Tarihsel Adlar*, İnkılap Yayınları, İstanbul, 1993.
- Ünal - 2013 ÜNAL A. – GİRGİNER S., *İlk Çağlardan Osmanlı Dönemi'ne Kadar Kilikyada GİRGİNER Tarihi Coğrafya, Tarih ve Arkeolojisi*, Homer Kitapevi, İstanbul, 2007
- Yürüyen 2019 YÜRÜYEN T., *Caracalla ve Geta*, Bitirme Tezi, İstanbul, 2019.

Antik Kaynaklar

- Strabon 2012 *Geographika*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 2012.
- Herodotos 2006 *Tarih*, İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2006.